Dům dětí a mládeže Ostrava-Poruba příspěvková organizace

středisko DDM Polská
Polská 1624/4, Ostrava – Poruba 708 00
www.ddmporuba.cz

Pracovní list číslo 1: SUBSTITUČNÍ ŠIFRY

Substituce znamená nahrazení. Jeden prvek se nahradí za jiný. Třeba jedno písmeno číslem, slovo obrázkem a podobně.
Tento princip je velmi starý. Používali ho už Římané. Gaius Julius Caesar (100 př. n. l. - 44. př. n. l.) posouval písmena v abecedě o tři pozice (svou metodu popsal v Zápiscích o válce galské). Písmeno A se zamění za D, písmeno B za E a tak dále.

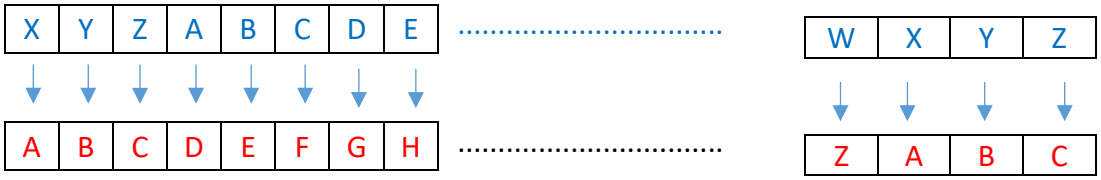

Abeceda se používá cyklicky, tedy jako kdyby za písmenem Z začínala znovu od A. Této šifře se pak říká posun nebo Caesarová šifra.
Princip substituce použijeme při kódování: Například nahrazením písmene K za morseovkový symbol – · – nebo zaměnění symbolu za písmeno A.
Oblíbenou možností je šifrování podle domluveného klíče: Domluvíme se, čím bude které písmeno nahrazeno. Příkladem je použití známého Polybiova čtverce, tabulky 5 x 5, do které se vepíši písmena abecedy a pak se udávají jejich souřadnice.

ŠIFRY

Posun o 2 písmena * B G T Y B J M

Převrácená abeceda ** N Z G V I R W L F H P Z
(nápověda: $A \rightarrow Z; B \rightarrow Y$)

Polybiův čtverec **

	1	2	3	4	5
1	A	B	C	D	E
2	F	G	H	I/J	K
3	L	M	N	O	P
4	Q	R	S	T	U
5	V	W	X	Y	Z

zadání:

31 24 32 34 33 11 14 11

Jméno v tajném písmu **

Δ ∃ X ∩ ¬ ∇	MICHAL
Δ ¬ ~ ∗ ∃ ∞	MARTIN
∇ ∝ X ∃ ∅	LUCIE
∪ ¬ ∗ ∅ ~ ∃ ∞ ¬	KATERINA
∗ ∀ Δ ¬ ϵ	TOMAS
∩ ~ ∀ Δ ∞ ∃ X ∅	?

Mgr. Irena HENCOVÁ, MBA, LL. M. 725 037 081
irena.hencova@ddmporuba.cz

OSTRAVA!!!

Přezdívka	**Jméno**	**Příjmení**	**Věk** (např. 10 let)	**Kontakt**
Obtížnost	**Název**	**Řešení šifry**		**Počet bodů**
Lehká *	Posun o 2 písmena			
Střední **	Převrácená abeceda			
Střední **	Polybiův čtverec			
Střední **	Jméno v tajném písmu			

Mgr. Irena HENCOVÁ, MBA, LL. M. 725 037 081
irena.hencova@ddmporuba.cz